

Gör Linköping till MR-stad (Mänskliga rättigheter), svar på motion (V)

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens förslag att Linköpings kommun inleder ett arbete utifrån den plattform som Sveriges kommuner och landsting antagit för att bli en MR-kommun bifalls.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inleda arbetet genom att kartlägga och planera att det strategiska arbete som redan bedrivs i Linköpings kommun fortsätter med målet att bli en MR-kommun.
3. Arbetet med att bli en MR-kommun ska redovisas årligen i samband med att "Hållbarhetsrapporten för Linköpings kommun" presenteras.

Ärende

Västerpartiet har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att "Linköping inleder ett arbete utifrån den plattform som Sveriges kommuner och landsting antagit för att bli en MR-kommun".

Kommunledningsförvaltningen bedömer att mycket arbete redan pågår i Linköpings kommun och att steget att arbeta än mer systematiskt utifrån den plattform som Sveriges kommuner och landsting antagit är genomförbart. För att påbörja arbetet mot att bli en MR-kommun behöver en kartläggning av vad som idag görs i kommunen genomföras.

Kommunfullmäktige föreslås att bevilja motionen samt att uppdra åt kommunstyrelsen att säkerställa att det strategiska arbetet med mänskliga rättigheter och det rättighetsbaserade synsättet som bedrivs i kommunen fortsätter med målet att bli en MR-kommun.

Beslutsunderlag:
Motionen "Gör Linköping till en MR-stad"

Mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå, SKL

Bakgrund

Mänskliga rättigheter och MR-städer

De mänskliga rättigheterna bygger på värdering och människosyn och är en uppsättning rättigheter, reglerade i internationell rätt, som gäller för alla. Alltid. De är universella och slår fast att alla människor, oavsett land, kultur och sammanhang, är födda fria och lika i värde och rättigheter. Varje människa har en inneboende värdighet och alla har samma rättigheter och skyldigheter. Det innebär till exempel att alla har rätt till liv, att få uttrycka sina åsikter, att tro eller inte tro på en gud, ha samma tillgång till sjukvård, utbildning, hälsa och en rimlig levnadsstandard. Alla människor har också rätt att slippa utsättas för tortyr, diskriminering eller att gripas och fängslas utan grund.

Den representativa demokratin är grunden för det lokala och regionala beslutsfattandet. För att säkerställa hållbarhet har en kommun ett antal uppdrag och kan definieras som aktör inom flera områden; en samhällsaktör, en demokratiaktör, en välfärdsaktör och som arbetsgivare. För att arbeta för ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle kan ett systematiskt arbete med de mänskliga rättigheterna vara en metod.

Att arbeta för allas lika värde är en grundbult i en kommuns arbete tillsammans med att leverera jämlik och icke-diskriminerande service inom skola, vård och omsorg samt samhällsplanering. I det kommunala arbetet såväl som i deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna såväl som i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna finns viktiga principer; icke-diskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar.

GwangjudeklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna definierar en MR-stad enligt följande:

En stad där människors rättigheter spelar en viktig roll som de grundläggande värderingarna och vägledande principerna.

Begreppet MR-stad bygger på idén att platsen där människor bor är speciellt viktig för att skydda och främja de mänskliga rättigheterna. Konceptet Human Rights City, MR-stad, lanserades 1997 av People's Movement for Human Rights Education (en ideell internationell organisation). Det vidareutvecklades som ett normativt begrepp, genom World Human Rights Cities Forum som äger rum varje år i Gwangju, Korea.

I dagsläget finns ingen internationell standard för MR-städer utan ett antal städer runt om i världen har utnämnt sig till MR-stad. Bland dessa kan nämnas Graz, Wien, York, Utrecht och Montreal. I Sverige finns enbart en stad som påbörjat sitt arbete för att titulera sig MR-stad och det är Lund. Region Västra Götaland arbetar aktivt med ett rättighetsbaserat synsätt. SKL arbetar, utifrån ett regeringsuppdrag, för att fler ska vilja träda fram i arbetet. Lund har nyligen påbörjat arbetet med att kartlägga och därefter analysera vad som behöver

göras. En kartläggning skulle även behöva inleda arbetet i Linköpings kommun.

Initiativen i respektive stad har ofta kommit då förtroendevalda och ansvariga eller representanter för näringslivet eller civilsamhället har sett en ökad problematik med tillit, invånare som med stark röst påtalat en minskad möjlighet till insyn och påverkan, oro kring enskildas eller grupperns situation, ett sviktande inkomstunderlag kontra invånares krav på service, en allmän uppgivenhet bland invånare att "kommunen inte är att lita på" samt påverkan av globaliseringen.

Att utnämna sig till MR-stad har använts lokalt som utgångspunkt för styrning och ledning, verksamhetsutveckling, dialog med invånare, föreningar och näringsliv. De städer/kommuner som beslutat kring detta och anammat ett rättighetsbaserat synsätt och arbetssätt har sett resultat som;

- ökad attraktivitet som arbetsgivare
- ökad attraktivitet som plats för etablering av företag
- ökad tillit hos invånare och verksamma.
- högre grad av rätt kvalitet
- högre grad av rätt resursutnyttjande
- rättssäkerheten stärks
- tilliten ökar - en bra kraft som håller emot befintliga antidemokratiska krafter
- möjligheten att använda sitt livsrum - en ökad livskvalitet upplevs av människor som får sina rättigheter tillgodosedda därmed ökar tilliten till samhället samt individens egen förmåga och ansvarstagande.

SKLs plattform mänskliga rättighet på lokal och regional nivå

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har ett regeringsuppdrag att sprida kunskap och driva arbetet med de mänskliga rättigheterna såväl som Agenda 2030. I den plattform för mänskliga rättigheter på lokal och regional nivå som SKL arbetat fram finns "kännetecken" beskrivna för den som vill utropa sig som Human Rights City/MR-stad.

Vidare konstaterar SKL att i det arbete som görs med att utveckla arbetet kring den mänskliga rättigheterna per automatik väver in arbetet med Agenda 2030.

Ambitionen med att bli en svensk MR-kommun innebär ett tydliggörande av de åtaganden som regleras i regeringsformen, diskrimineringslagstiftningen, kommunallagen och olika speciallagstiftning. Hur dessa åtaganden ska förverkligas måste respektive kommun besluta utifrån sina respektive förutsättningar.

SKL betonar dock att nedanstående punkter är särskilt viktiga att sträva efter:

- Ett lokalsamhälle där alla tar ett aktivt ansvar för att förverkliga mänskliga rättigheter och i detta samarbetar med det civila samhället och andra aktörer.

- Kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna hos förtroendevalda, tjänstepersoner, medborgare och det civila samhället.
- Ett åtagande att införliva mänskliga rättigheter i formella riktlinjer, rutiner och aktiviteter för att på så sätt i allt högre grad respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna.
- Att synliggöra de dilemman och eventuella konflikter som uppstår när de olika rättigheterna ska förverkligas.
- Att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras, skyddas och främjas vid tecknandet av kommunala kontrakt och andra rättsliga avtal.
- Att utveckla lämpliga mekanismer för att regelbundet följa upp och kommunicera resultat.

Arbetet med mänskliga rättigheter i Linköping

Sedan flera år finns uppdrag att strategiskt utveckla arbetet med de mänskliga rättigheterna i Linköpings kommun. Mycket görs i de olika förvaltningarna och steget att arbeta mer systematiskt i enlighet med SKLs plattform är inte stort. I den handlingsplan som nu arbetas fram kring romsk inkludering används till exempel ett rättighetsbaserat arbetssätt.

Ett antal planer, program och aktiviteter finns för att de mänskliga rättigheterna ska respekteras, skyddas och främjas i den dagliga verksamheten i Linköpings kommun. Nedan följer ett axplock av det som redan finns:

- Sociala förvaltningen är organiserad enligt BBiC, Barnets Bästa i Centrum
- Linköpings funktionshinderpolitiska program
- Etablerade samrådsstrukturer finns bland annat med Handikappförbundens Samarbetsorgan, Pensionärernas Riksorganisation
- Samråd med enskilda brukare
- Geografiska utskott
- Överenskommelse med Byrån mot Diskriminering
- Romskt samråd i Linköping
- Bred biblioteksverksamhet
- Nattbussar fredag och lördag natt
- Stöd till föreningar
- Grön resplan
- Giftfri förskola – Kemikaliesmart skola
- Policy för Medborgardialog i Linköpings kommun samt Riktlinjer för Medborgardialog i Linköpings kommun
- Överenskommelsen med Civilsamhället
- Etablerade medborgarkontor
- Linköping är en Fair Trade City
- Globala Linköping
- Medborgardialog i komplexa samhällsfrågor – dialog i Berga
- Samverkan med civilsamhällesaktörer tex Stadsmissionen, Kvinnojouren, Tjejjouren, RFSL, arbetet inom ramen för Dialog Linköping
- Brobygggarverksamhet; brottsförebyggande, romska, arabiska
- Stöd vid skuldsanering
- Tillgänglighetsdatabasen
- Författarfristad

Att utropa sig som en MR-stad kan ses som en vision och ett synsätt, en kultur att arbeta med att göra vad kommunen kan för att visa på en kommun som gör sitt bästa vad gäller att vara hållbar och attraktiv fungerar som ett paraply för att öka takten och säkra ett långsiktigt arbete kring hållbarhet i kommunen såväl som att bidra till regional utveckling.

För mer information om arbete kring MR-städer kan följande länkar rekommenderas:

<https://www.uclg-cisd.org/en/right-to-the-city/world-charter-agenda>

Ekonomiska konsekvenser

Det strategiska arbetet med mänskliga rättigheter i Linköpings kommun utgår från att den verksamhet som bedrivs ska ske på ett sådant sätt att det bidrar till att mänskliga rättigheter respekteras, skyddas och främjas.

Kontinuerlig kunskapsutveckling sker, och behöver fortsatt ske. Särskilda utbildningsinsatser bör planeras inom ramen för riktade utbildningar till förtroendevalda och medarbetare i Linköpings kommun.

Eventuella behov av särskilda insatser som uppstår hanteras av budgetberedningen för respektive budgetår.

SKL kommer att erbjuda särskilt nätverksstöd för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter i kommuner, regioner och landsting. Kommunledningsförvaltningen avser att delta aktivt för att på så sätt öka insatserna i Linköpings kommun.

Kommunala mål

Arbetet med mänskliga rättigheter ska genomsyra all kommunal verksamhet, därigenom påverkas samtliga av fullmäktiges mål för perioden 2015-2018. Särskilt tydligt påverkas mål:

- 4. En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv*
- 7. En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet*
- 9. En kommun med bra arbetsvillkor*
- 10. En ekonomiskt hållbar kommun*
- 11. En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt*

Jämställdhet

Vid ökat fokus på de mänskliga rättigheterna ökar jämställdheten mellan kvinnor, män, flickor och pojkar.

Samråd

Samråd har skett med samtliga förvaltningar.

Uppföljning och utvärdering

Arbetet föreslås återrapporteras årligen i samband med att ”hållbarhetsrapporten” för Linköpings kommun presenteras.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Mikael Borin

Beslutet skickas till:
Motionärerna
Kommunstyrelsens diarium (uppdrag
och återrapportering)